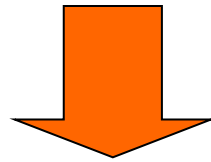

Α΄ Φάση Δι.Με.Π.Α

2ο μάθημα:

**Μέθοδοι Παρατήρησης
της διδασκαλίας**

Παρατήρηση

Πλέγμα παραγόντων
οργάνωσης και διεξαγωγής
της διδασκαλίας

Διαδικασία παρατήρησης

έρευνα

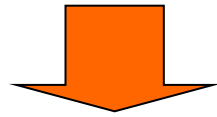
Περιβάλλον
εργαστηρίου

Μονοδρομικοί
καθρέφτες, κρυφά
φύλλα παρατήρησης
κ.λπ.

Συγκεκριμένο
διδασκαλίας
(context)

Σχολική αίθουσα,
αυλόγυρος κ.λπ.

Τομείς προσωπικότητας

- ✓ νοητικός
- ✓ συναισθηματικός (στάσεις, αξίες, συναισθήματα)
- ✓ ψυχοκινητικός (κυρίως δεξιότητες)
 - ✓ αισθητικός
 - ✓ κοινωνικός

Επιλογή πλαισίου παρατήρησης

Α΄ Φάση Δι.Με.Π.Α.

Διαστάσεις του context
της Α΄ Φάσης Δι.Με.Π.Α.

Κοινωνικά δομημένες
καταστάσεις

Φυλετική και εθνική
ταυτότητα

Γένος
(φύλο)

Κοινωνικο-
οικονομικό
status

Ορισμός παρατήρησης

Προσεκτική παρακολούθηση και
καταγραφή
της εξέλιξης των φαινομένων
χωρίς πρόθεση τροποποίησής τους

Μελέτη

της φανεράς συμπεριφοράς
σε συγκεκριμένη κατάσταση
και σε καθορισμένο χρόνο

Παρατήρηση

Μορφή ποιοτικής έρευνας

Μελέτη
αντικειμένων

Μεθοδολογική
γνώση

Λειτουργία παρατήρησης

Ελέγχονται υποθέσεις

Προκύπτουν δεδομένα

**Αποκτούν νόημα
σε συγκεκριμένο εννοιολογικό
πλαίσιο
ανάλυσης και ερμηνείας**

Παρατήρηση

```
graph TD; A[Παρατήρηση] --> B[Αυτο-παρατήρηση]; A --> C[Ετερο-παρατήρηση]; A --> D[Συμμετοχική παρατήρηση];
```

Αυτο-
παρατήρηση

Ετερο-
παρατήρηση

Συμμετοχική
παρατήρηση

Συστηματική παρατήρηση

Περιγραφική
καταγραφή
γεγονότων
(check list)

- επίπονη, χρονοβόρα
- ενοχλητική
- σαφήνεια, ακρίβεια, πληρότητα στοιχείων

Παρατήρηση
με κωδικοποίηση
(coding system)

- προεργασία
- στοιχεία εκτός κατηγοριών

Λειτουργία της παρατήρησης (1)

Πλεονεκτήματα:

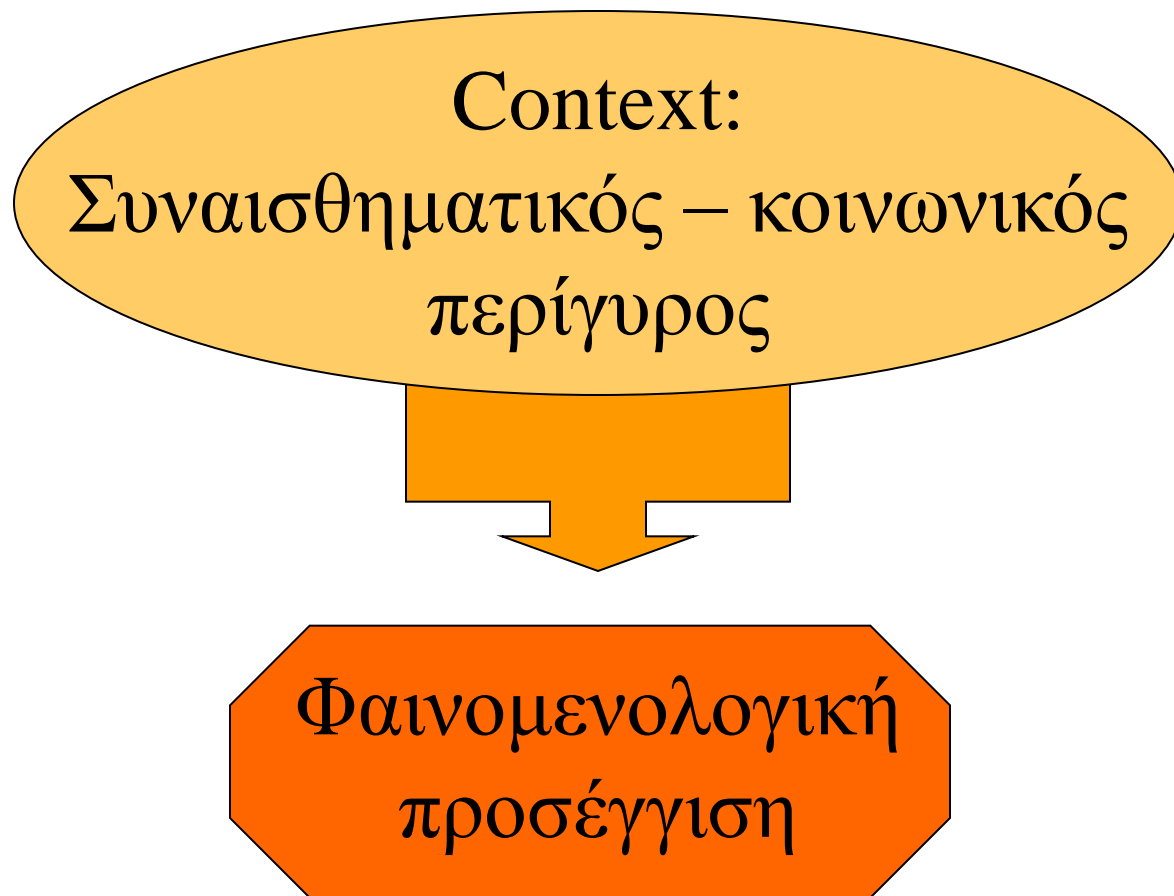
1. Αποτύπωση «φυσικής συμπεριφοράς» (“hard data”)
2. Ποιοτικές προσεγγίσεις
3. Πλούσια δεδομένα σε «φυσική σχέση» παρατηρητή-παρατηρούμενου
4. Διαπίστωση συναισθημάτων και στάσεων
5. Αυτοανάλυση

Λειτουργία της παρατήρησης (2)

Μειονεκτήματα:

1. Δύσκολη η ποσοτικοποίηση
2. Χρονοβόρα η διαδικασία
3. Δύσκολη η διάκριση φυσικής και εσκεμμένης συμπεριφοράς
4. Υποκειμενική η κρίση του παρατηρητή
5. Επηρεασμός από συναισθήματα / στάσεις απέναντι στον παρατηρητή
6. Σφάλματα κατά την ερμηνεία.

Παρατήρηση σχολικής τάξης

Φαινομενολογική προσέγγιση

- Απομάκρυνση από προσωπικές απόψεις και συναισθήματα

- Αποδέσμευση από επιστημονικές θεωρίες και ερμηνείες

- Αγνόηση της ιστορικής παράδοσης του φαινομένου

Απογύμνωση από ιδεολογικές και συναισθηματικές εξαρτήσεις

Τα πράγματα «καθεαυτά»

Παρατήρηση στη σχολική τάξη

Παρατηρούμενος

Ανταπόκριση σε

- πρότυπα
- κοινωνικούς ρόλους
- προσδοκίες

Αίσθημα
«απειλής»

Παρατήρηση

Εθνογραφική
προσέγγιση

Θετικιστική
προσέγγιση

Διερεύνηση
χωρίς προκαθορισμένα
γνωστικά σχήματα

Κατηγορικές
μεταβλητές
προκαθορισμένες
και μετρήσιμες

Η μέθοδος της εθνογραφίας

Ποιοτική ερευνητική μέθοδος
συστηματικής
προσέγγισης

Διερευνητική πορεία

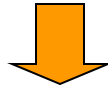

Από την καταγραφή της
πραγματικότητας

↓ στην ↓

οικοδόμηση της θεωρίας

Εθνογραφία

Ποιοτική ανθρωπολογική μέθοδος

Στάδια:

- Προσέγγιση του ερευνητικού πεδίου
- Δειγματοληψία υποκειμένων
- Παρατήρηση
- Καταγραφή και ταξινόμηση δεδομένων
- Ανάλυση και περιγραφή των ευρημάτων

Η μέθοδος της εθνογραφίας

Πλεονεκτήματα:

- ✓ Αντανεκλαστικότητα (reflectivity)
- ✓ Συγκειμενοποίηση (contextualization)
- ✓ Οικολογική εγκυρότητα: ελέγχεται με τριγωνοποίηση (triangulation)

Η μελέτη περίπτωσης (case study)

Συστηματική και σε βάθος
διερεύνηση
μιας κοινωνικής μονάδας

ως προς

Συγκεκριμένα
θέματα

Σχέσεις
μεταξύ των
θεμάτων

Τρόπους
επηρεασμού
των καταστάσεων

Χρησιμότητα της μελέτης περίπτωσης

- ❖ ενημέρωση
- ❖ διαφώτιση
- ❖ εμπάθυνση στις διαδικασίες του συστήματος
- ❖ βάση για αποφάσεις τακτικής

Προϋποθέσεις της μελέτης περίπτωσης

- Έρευνα σε βάθος, βάσει κριτηρίων
- Έρευνα σε συγκεκριμένη κατάσταση
- Έρευνα σε περιορισμένο χρονικό διάστημα
- Δυνατότητα συσχέτισμού με παρόμοιες περιπτώσεις
- Διεύρυνση των ορίων της υπάρχουσας γνώσης
- Διατύπωση προτάσεων με στόχο τη βελτίωση της εκπαίδευσης.

Κριτική της μελέτης περίπτωσης

Η περίπτωση

όχι «δείγμα», αλλά
μοναδικό σύνολο

- Δεν είναι δυνατή η γενίκευση των αποτελεσμάτων
- Δεν είναι δυνατή η ανάπτυξη παιδαγωγικής θεωρίας

Ωστόσο:

Προώθηση της ανθρώπινης κατανόησης